

ROLNIK

BEZPŁATNY, ROLNICZY, DODATEK DO „GŁOSU POMORZA”

Rok 20

Wąbrzeźno, dnia 11 czerwca 1938 r.

Nr 8

Wiosenne zwalczanie drutowców

W wielu powiatach już na jesieni zaczęło się silne występowanie drutowców na oziminach; niszczyły one zasiewy żyta pszenicy, podgryzając

poniżej węzła korzenia i powodując w ten sposób kompletne zniszczenie, zwłaszcza tam, gdzie były zasiane głęboko. W miejscach wtedy gdzie wystąpiły

jesienią drutowce w większej liczbie, należy:

1) Wiosną silnie bronować pole — wtedy część drutowców, znajdujących się pod powierzchnią, zostanie wyrzucana na wierzch i zginą z powodu przyduszenie lub wybrane przez ptaki pożyteczne, część zaś ucieknie w głębsze warstwy gleby, gdzie drutowce są mniej szkodliwe.

2) Należy zastosować na wiosnę nawożenie pogłównie saletrą, która szkodliwie działa na drutowce a zarazem wzmacnia roślinę, która rośnie i przez to łatwiej znosi uszkodzenia.

3) Na polach opianowanych przez drutowce, należy zasiać zupełnie płytko, gdyż to uniemożliwi szkodnikowi przegryzenie rośliny poniżej węzła krzewienia, żeruje ono wtedy tylko w korzeniach osłabiając roślinę, ale nie powoduje zupełnie jej zniszczenia.

4) Na małych poletkach można na wiosnę wyłapywać drutowce na założone do ziemi trutki, które przyrządzamy w następujący sposób: pokrajane na kawałki ziemniaki, marchew lub buraki zanurzamy w roztworze 1% zieleni paryskiej lekko osłodzonej i tak przyrządzone trutki zakopuje się do ziemi na 5 do 10 cm. głęboko. Zakładać je trzeba jak najwcześniej, gdy drutowce są wyglądniełe z zimy i nie mają innego pokarmu.

Jakie są oznaki głodu fosforowego roślin

Bezpośrednia obserwacja roślin daje wskazówkę, co do braku w danej glebie połączeń fosforowych, przyswajalnych

dopiero w późniejszym okresie rozwoju rośliny.

U roślin zbożowych i motylkowych brak fosforu występuje, zwłaszcza wybitnie przy formowaniu się ziarna, które w takim razie wykształca się niedokładnie i przedłuża okres wegetacji.

Brak fosforu przejawia się również ogólnym szczuplejszym rozwojem roślin. Przy wybitnym braku fosforu końce liści obumierają.

Ważne jest bardzo, że rośliny, cierpiące na brak fosforu, łatwiej są opianowane przez niektóre choroby, jak np. rośliny zbożowe przez rdzę.

KOMUNIKAT P. T. R. NR 17.

Zarząd Towarzystwa Rolniczego Powiatowego Powiatowego w Wąbrzeźnie podaje do wiadomości, iż w bieżącą niedzielę — drugą po pierwszym — dnia 12 czerwca 1938 r. odbędą się zebrania Kółek Rolniczych, w myśl ustalonego programu, w następujących miejscowościach:

Kółko Rolnicze
Lipnica o godzinie 12,00 w szkole,
Orzechowo o godz. 15,00,
Płużnica o godz. 12,00
Pluskowęsy o godz. 12,00 w szkole,
Wąbrzeźno o godz. 16,00 u p. Napierały,
Wałyczyk o godz. 16,00 u p. Pawlickiego
Zieleń o godz. 16,00 w oberży.

Poszczególnym członkom, o obowiązku obecności na powyższym zebraniu, przypomina się.

Ile warzywnika przeznaczyć na 1 osobę

Pod warzywnik najlepiej wybrać kawałek ziemi (w pobliżu domu mieszkalnego bogatej w próchnicę, dostatecznie wilgotnej, przepuszczalnej, łatwo nagrzewającej się, o położeniu słonecznym, nie zacięzionym).

Na jedną osobę należałoby przeznaczyć najmniej po 100 m. kw. przestrzeni (przykład: na rodzinie z 6 osób przypada 600 m. kw. ziemi).

Warzywnik winno się ogrodzić, co nie pociąga za sobą zbyt wielkich kosztów.

PRAKTYCZNY ROLNIK

Zbiór i przechowywanie okopowizn (kartofli, ćwikły itp.)

Zbiór okopowizn (kartofli, buraków, marchwi itp.) winien być wykonany w czasie właściwym, od tego bowiem zależy w znacznej mierze wysokość plonów, a często także łatwość lub trudność jego przechowywania. Kartofle należy kopać do jesieni, gdyż w przeciwnym razie można uzyskać znacznie niższy plon. Dojrzewanie kartofli zależy od odmiany oraz od przebiegu pogody letniej i jesiennej. Przy sprzyjającej pogodzie w ciągu lata kartofle dojrzewają wcześniej, a jeżeli w lecie trwa dłuższa posucha, to przy cieplej pogodzie jesiennej i dostatecznej wilgotności roli dojrzewanie kartofli znacznie się przeciąga zwłaszcza u odmian późnych.

Kartofle wczesn. odmian zwykle dojrzewają w sierpniu, zaś średnio-wczesnych odmian dojrzewają w pierwszej połowie września, późnych odmian — później.

Chodzi tutaj nie tylko o właściwy stopień dojrzałości kartofli, lecz również o przyrost plonu. Kartofle niedojrzałe, mające zielone liście (nać) podczas cieplej pogody jesiennej ciągle rosną, nieraz do późnej zimy, dając znaczny przyrost kłębów (t. j. kartofli), który czasem przewyższa o 30 i więcej procent plonu uzyskanego przy wczesnym kopaniu.

Dlatego też przedwczesny zbiór kartofli jest bezwzględnie niewskazany i to tym bardziej, że za wcześnie zebrane niedojrzałe kartofle zazwyczaj źle się przechowują i ulegają łatwo gniciu. Oznaką dojrzewania kartofli są zasychające liście (nać), a u późnych odmian usychające liście, pozatem chropowaty, silnie przylegający naskórek (skórka) na kłębach (kartoflach), podczas, gdy kartofle niedojrzałe mają skórki gładką, łatwo schodzącą, pod naciskiem palca.

Buraki (ćwikła) i marchew, o ile mają dość pokarmów w glebie, a ciepła jesieńna pogoda dopisuje, zazwyczaj rosną do końca października. W tym celu została przeprowadzona dość duża ilość doświadczeń polowych z ćwikłą cukrową, która kopana w końcu października dała o 27 do 50 procent plon wyższy aniżeli wykopana w pierwszych dniach października. Mając tedy możliwość uzyskania tak okazałych zwyczaj plonów, z kopaniem ćwikły nie należy się spieszyć. Najwłaściwszy czas ich kopania przypada około października, a jeżeli pogoda sprzyja, i ćwikła zachowuje świeżą zieleń (liście) może być jeszcze później kopana.

Najpóźniej zaś należy sprzątać marchew pastewną (do furowania), dającą największy przyrost właśnie w jesieni. Marchew rozwijająca się z początku bardzo wolno, zaczyna dobrze rość dopiero od połowy lata i potem rośnie w najlepsze nieraz aż do listopada. Dlatego też winniśmy marchew sprzątać dopiero pod koniec października o ile pogoda (czas) ku temu sprzyja. Nie szkodzi jej przymrozki a to dlatego, że korzeń znajduje się w ziemi.

Od czego zależy wartość odżywcza makuchu

Wartość odżywcza makuchów zależy nie tylko od ziarna, z którego powstały jako odpadek przy wyrobieniu oleju, ale i od samego sposobu wytłaczania oleju. Im wyższa temperatura, przy której wyciska się olej z ziarna, tym wartość makuchu staje się niższa, gdyż białko pod wpływem wysokiej temperatury przewyższającej 80 st. C. ścina się, czyniąc makuchy mniej strawnymi. Makuchy pochodzące z fabrykacji oleju na zimno, lub w temperaturze niższej, niż 60 st. C. są lepsze, przyczem najlepsze są z nich te, które wytłaczane są na wsi domowym sposobem, w prostych prasach, oprócz białka zawierają sporo tłuszczu, gdy tymczasem wytłaczane w prasach hydraulicznych, pozbawione są nieraz zupełnie tłuszczu, prasy te bo-

Przystępując do kopania kartofli, winniśmy najpierw wykopać kartofle spod krzaków przedtem jeszcze w polu oznaczonych, a wykopane z pod tych krzaków kartofle zwieźć do osobnego kopca — broga, które jako zdrowe przeznaczamy na rok przyszły jako sadzeniaki. Samo kopanie kartofli wykonujemy za pomocą stalowej, o trzech dość długich, płaskich, lekko zagiętych ku przodowi pazurach kopyczce — ręcznie, albo też konno za pomocą maszyny-kartoflarki.

Już podczas kopania ręcznego czy też zbierania za maszyną winniśmy kartofle dzielić, t. zn. chore, nadgniłe kartofle odrzucać od reszty, gdyż te zwiezione z zdrowymi spowodowałyby gnienie zdrowych w kopcu. Sypanie świeżo wykopanych kartofli do piwnicy i do dołów jest bezwzględnie niewskazane, a jeżeli kartofle są niezupełnie dojrzałe albo wilgotne, wówczas takie przechowanie kartofli może być dla nich bardzo niebezpieczne. Najlepiej przechowywać się kartofle w kopcach-brogach sypanych na powierzchni gruntu około 1 i pół metra szerokich, które przykrywa się sumiennie grubą warstwą słomy i tak pozostawia do późnej

jesieni, aż do nastania pierwszych przymrózków, następnie okrywa się brogi grubo ziemią i na to jeszcze gnojem albo ściółką leśną, łęciami itp.

Można też kartofle po wykopaniu i złożeniu w kopiec okryć cienką warstwą słomy i na to cienką warstwą ziemi, po czym przy dobrej pogodzie późną jesienią, przed mrozami, okrycie z brogów (ziemię i słomę) zdjąć, kartofle przebrać i wtenczas dopiero przykryć warstwą suchej słomy, następnie grubą warstwą ziemi, na to gnoju itp.

Okrywając świeżo wykopane kartofle, zwłaszcza takie, które zawierają dużo wody i w mokrym czasie kopane, nie powinniśmy okryć ziemią całego, aż do wierzchu kopca, pozostawiając czubek kopca okryty tylko słomą, celem szybkiego odparowania wody z kartofli przez słomę.

Inne okopowe, jak ćwikła, marchew przechowujemy taksamo w kopcach-brogach jak kartofle, lecz przykrywamy je cieńszą warstwą słomy, którą okrywamy grubą warstwą ziemi, pozostawiając miejsca na parniki, które zakłada się późną jesienią na wierzchołku kopca.

Najlepszy i najłatwiejszy sposób przechowywania pomidorów

Pomidory przeznaczone na zimę powinny być zupełnie dojrzałe, zdrowe, suche i czyste. Jeżeli zaś są brudne, myjemy i wycieramy szczególnie te miejsca, którymi pomidory były przyrośnięte do szypulek, krajamy na pół, a większe na części i przepuszczamy przez maszynkę do mięsa. Zmielone w maszynce lub przetarte pomidory trzeba zważyć. Następnie dodajemy 2 gramy salicylu lub 7 gramów kwasu salicylowego (Salizilsäure) na 10 kg pomidorów. Kwas salicylowy kupuje się w aptece. Jest to biały proszek. Rozpuszczamy go najpierw w szklance soku od pomidorów a przytem wlewamy do całosci i starannie mieszamy.

Butelki (flaszki) trzeba sobie przygotować z wczesną, najlepiej dnia poprzedniego. Najlepsze flaszki są po wódce, winie, occie lub piwie. Jeżeli do czego innego nie były używane, to wy-

starczy je wypłukać czystą wodą. Brudne myje się zwiem, piaskiem lub potłuczonymi skorupkami od jaj z wodą. Wymyte i wypłukane stawia się do góry dnem, aby woda odciekła.

Miazgę z pomidorów nalewamy do butelek przez lejek aż po korki. Korki (szpunt), przed użyciem parzymy w wrzącej wodzie, a jeżeli są stare, to je wygotowujemy. Pa zakorkowaniu (zaspuntowaniu) maczamy szyjki flaszek w roztopionej parafinie, tak, by korki były oblepione u wierzchu i dokoła.

Chcąc doskonale zabezpieczyć pomidory od pleśni i kwaśnienia, nalewamy do szyjki butelki z wierzchu na pomidory troszkę roztopionego masła, łożu lub oliwy.

Tak przechowane pomidory z butelek używamy zimą na zupę i na sos. Przechować trzeba w chłodnym miejscu, najlepiej w piwnicy.

Tępienie kianianki (niedbaw)

Przy użyciu do siewu nieoczyszczonego nasienia koniczyny (krasikonu), często występuje w niej ogromnie niebezpieczny chwast pasożytniczy zwany kianianką lub niedbawem. Kianianka po wzejściu z nasienia zapuszcza ssawki w łodygi koniczyny i ciągnąc z nich sok, niszczy je doszczętnie, a jednocześnie nowe pędy kianianki sięgają coraz dalej

w nowe pędy koniczyny, opanując w ten sposób wokoło coraz to więcej roślin koniczyny. Kianianka, wyrosła z jednego nasionka niszczy koniczyny na powierzchni kilku metrów kwadratowych.

Chcąc uniknąć poważnych szkód, należy kianiankę tępić z wczesną, zanim opanuje większą ilość koniczyny, a nieraz i łąki. Nasiona kianianki mogą się dostać do roli z gnojem, gdyż przechodzą przez przewód pokarmowy zwierząt niestrawione; również bywają przenoszone przez ptactwo na dalsze pola i łąki.

Kianiankę należy tępić w początkowej fazie rozwoju, a więc wkrótce po żniwach lub wczesną jesienią, kiedy młode roślinki kianianki można łatwo dostrzec. Jedynym skutecznym sposobem tępienia kianianki jest wypalenie miejsc przez nią zajętych. Po wypaleniu kianianki wskazane jest ziemię przekopać i podsiać jakąś trawą np. rajgrasem, żeby nie było pustych miejsc. Wiosną należy dobrze przejrzeć pola koniczyny i w razie zauważenia gniazd kianianki, tępienie jej należy powtórzyć. W razie silnego zaatakowania koniczyny kianianką już w jesieni, jest najlepiej koniczynę całkowicie zorać, gdyż zwalczanie jej miejscami przy tak silnym rozpanoszeniu się, jest niemożliwe.

PYTANIA I ODPOWIEDZI

Wzdęcie u krowy

Pytanie: Po uskubaniu przez krowę pierwszej trawy na pastwisku lub ogrodzie występuje kilka razy wzdęcie, które po dwu, trzech godzinach ustępuje. Krowa karmiona w chlewie jest zdrowa. Proszę o poradę, co jest powodem wzdęcia i jak temu zapobiec. J. G.

Odpowiedź: W pytaniu nie podaje pytający, jakie trawy rosną na pastwisku i ogrodzie, ani też, czym pytający karmi krowę w chlewie. Wzdęcie krowy może występować z różnych powodów. W wypadkach u pytającego prawdopodobnie powodem będzie z jednej strony zbyt wielka ilość roślin motylkowych, jak koniczyna, która, chwytana łąkowo przez krowę, powoduje wzdęcie, z drugiej strony też mogą być rosące na pastwisku i w ogrodzie niektóre rośliny trujące. Rośliny trujące powodują zaburzenia żołądkowe i wzdęcia; nigdy nie należy paść głodnej krowy na koniczynach lub łąkach o trawach mięsistych w czasie rosy lub zaraz po deszczu, kiedy trawa mokra, dalej należy rośliny szkodliwe dla zdrowia zwierzęcia na pastwisku i w ogrodzie zniszczyć. Są to w przeważającej części rośliny jak jaskier, pietrusznik plamisty, psianka czarna, kaniańka, zimowit itd.

Tępienie robactwa

Pytanie: W moim obejściu gospodarskim znajduje się duża ilość robactwa dokuczliwego jak myszy, szczury, rozmaite owady itp. Proszę o poradę, jak robactwo wytępić? R. N.

Odpowiedź: Aby wytępić z obejścia gospodarskiego (t. j. domu, chlewa) myszy i rozmaite owady, nawet szczury, należy użyć chloru (Chlorkalk). Mocny zapach chloru, którego nie lubią, wypędza je. I tak przez codzienne ustawienie chloru świeżego oczyści się dom mieszkalny (izby), chlewy i stodoły od szczurów, myszy plusk (waneków), much i komarów; jest też podobno dobrze chlor w ogrodzie posypać, aby się robactwo i tam nie legło, lecz lepiej jeszcze rozpuścić w wodzie wieczorem polewać ziemię, gdzie rośliny obsiadły mszyce.

Rozsada kapusty

Pytanie: W jaki sposób sieje się kapustę na jesieni jednego roku, a w następnym roku na wiosnę wysadza do gruntu? M. W.

Odpowiedź: Rozsadę sieje się bardzo rzadko w końcu sierpnia albo we wrześniu, gdy podrośnie, rozsada się ją w skrzynkach co 15 cm. Gdy nastana mrozy, przykrywa się skrzynię deskami i matami, a przy silnych mrozach gnojem (koński grzeje), jednak trzeba ją wietrzyc, gdy tylko mroź zelżeje, aby nie zginęła. W kwietniu można wysadzić kapustę na miejsce w ogrodzie lub polu, a w końcu maja i w czerwcu następuje zbiór. Ten sposób uprawiania kapusty już gdzieś jest rozpowszechniony.

Środek przeciwko żądleniu pszczoł

Pytanie: Czy jest jakiś środek przeciwko żądleniu pszczoł? S. T.

Odpowiedź: Zagraniczna prasa rolnicza podaje, że przypadkowo spostrzegł pewien pszczelarz francuski, że terpentyna jest bardzo skutecznym środkiem przeciwko żądleniu pszczoł. Podobno skropienie terpentyną rąk i ubrania przed pracą w pasiece, zabezpiecza pszczelarza przed żądleniem. Pod wpływem zapachu terpentyny pszczoły stają się łagodne i zupełnie nie żądają, — wobec tego wartoby ten tak prosty i niewinny środek i u nas wypróbować. Można też przypuszczać, że terpentyna może być również skutecznym środkiem przeciwko owadom, napastującym zwierzęta, jakimi są baki, ślepiki końskie, giez bydlęcy itd. Należałoby poczynić próby z zastosowaniem do tego celu terpentyny, skrapiając lekko skórę zwierząt przeciwko dokuczliwym muchom i owadom.

Człowiek opętany przez demona szybkości

Dzieje kariery najszybszego motocyklisty angielskiego

Bynajmniej nie łatwą sztuką jest dotrzeć do którejś wielkiej „gwiazdy” motocyklowej. Wielcy jeźdźcy są bardziej niedostępni, niż „star” filmowe z Hollywood.

F. L. Fritha udało mi się schwytać na szosie, gdy zatrzymał się na chwilę, dla poprawienia okularów.

Bożyszcz motocyklowy Anglii, zwycięzca w największym wyścigu świata Tourist Troph w roku ubiegłym, skinął przyjaźnie głową na powitanie. How do you do! Co słychać?

Zgasiliśmy maszyny. Gdy ucichł wspaniały bas jego Nortona, zaczęliśmy gawędzić o tym i o owym, o maszynie, o planach, projektach startów. Najszybszy człowiek w Anglii marzy, by utrzymać się nadal na czele, by jeszcze kilka razy wrócić z wyspy Man, gdzie rozgrywa się Tourist Trophy, z laurem zwycięzcy.

— Wierzę, że mi się to uda — mówi z przekonaniem, a jego jasne oczy nabierają stalowych błysków. — Dotychczas udało mi się wszystko, o czym marzyłem.

PIERWSZY START

— Na motocyklu jeżdżę niemal od dzieciństwa, jakiś demon szybkości widocznie mnie opętał — uśmiecha się.

Po raz pierwszy startowałem w poważnym wyścigu przed ośmiu laty na wyspie Man, w Grand Prix. Dałem wówczas ze siebie wszystko, jednak stara maszyna nie chciała nadażyć za moimi pragnieniami.

Dwa następne lata zużyłem na pracę nad sobą. Każdy zaoszczędzony grosz odkładałem na kupno lepszej maszyny. Znow stanąłem na starcie — i znow wyszedłem z mety pokonany. W 1933 roku kupuję od kolegi jego Nortona. Znow staję na Grand Prix wyspy Man i wówczas dopiero zdołałem uplasować się na drugim miejscu, mimo, iż udało mi się wyciągnąć przeciętną szybkość 117 km na godz.

Maszyna, choć już zjeżdżona, zdała egzamin doskonale. Oszczędzałem jej przez cały rok, marzyłem bowiem o poprawieniu wyniku. Poważny trening umożliwił mi wreszcie zwycięstwo w kategorii 350 cm. Zdobywam Grand Prix, a zachęcony sukcesem dosiadam 500-tki Norton i tego samego dnia zdobywam drugie miejsce w kategorii 500 cm.

To był chyba najlepszy dzień w moim życiu! — uśmiecha się na wspomnienie tamtych chwil. — Kierownicy stajni Nor-

tona zwrócili wreszcie na mnie uwagę, w rezultacie otrzymuję kontrakt na udział w zespole fabrycznym. Pierwsze marzenie moje spełniło się całkowicie.

Marzeniem moim była z kolei możliwość startu w Tourist Trophy. Rok pracy zrobił swoje, managerowie Nortona uważają, że można mnie zgłosić do tego największego wyścigu świata, że nie powinienem przynieść wstydu stajni.

Istotnie, dałem wówczas z siebie wszystko, na co było mnie stać. Podczas wyścigu dźwięczały mi w uszach dwa zdania: „postaraj się” zadowolić naszego kierownika oraz „jakby to było ładnie, gdyby pan wygrał” pewnej miss.

Szczyście było zmienne. Raz udało mi się prowadzić, to znow konkurenci pokazywali mi plecy. Ostatecznie mój pocziwy Norton wspaniałym zrywem wyprzedził wszystkich o ładny kawałek! Zdobyłem więc Tourist Trophy w kategorii 350 cm, osiągając przeciętną 128 km na godz. Nieco gorzej powiodło mi się w kategorii 500 cm, jednak byłem trzecim za takimi mistrzami, jak Guthrie i Woods.

SZCZĘŚLIWY ROK

Ten rok był w ogóle jakiś bardzo szczęśliwy dla mnie. Z moim wiernym Nortonom wybrałem się dwukrotnie na kontynent. W rezultacie był on dwa razy pierwszy: w Grand Prix Niemiec i Grand Prix Szwajcarii. Tu pokazał swoją klasę! 146 km na godz. przeciętnie, to, proszę mi wierzyć, ciężki orzech do zgryzienia dla maszyny.

Drugie marzenie: być pierwszym na Tourist Trophy spełniło się, choć w niższej kategorii. Nie mogłem jednak spokojnie spać na myśl, że powinienem wygrać i kategorię 500 cm.

Podobno istnieje wiara, że gdy się czegoś mocno pragnie, to wreszcie człowiek to osiąga. Pragnąłem z całej siły, by być

pierwszym na wyspie Man. Nadszedł wreszcie ów upragniony moment startu.

Wiedziałem, że będę miał ciężką pracę. Najsilniejsza stawka maszyn i kierowców, antagonizm narodowościowy fabryk i jeźdźców, chęć zdobycia największego sukcesu — oto powody, dla których sytuacja nie przedstawiała się zbyt różowo. Wiara w maszynę, w jej zdolność do maksymalnego wysiłku w ciągu wielu godzin wyścigu, wreszcie wiara w swoje siły napeln. mnie jednak otuchą. Miałem pewną treść, dopóki nie zapaliłem silnika. Gdy tylko zaczął śpiewać swą potężną pieśń, poczułem, iż powinno mi się powieść.

Nie będę przecież panu opowiadał przebiegu wyścigu, to są rzeczy zbyt znane.

144 km NA GODZINĘ

Proszę pana, kiedy mnie prowadzono uwieńczonego zwycięstwem, o jakim marzyłem przez całe życie, kiedy dowiedziałem się, że zwyciężyłem w kategorii 500 cm z przeciętną rekordową 144 km na godz. omal nie rozplakałem się ze wzruszenia.

Pogladziłem tylko mojego Nortona. Wierna, pocziwa maszyna-przyjaciel, na którego zawsze można liczyć.

— Nie zamierza pan zmieniać barw fabrycznych?

— Po cóż mi to? Miałem ponętne nawet oferty, piszą zresztą i nagabują mnie i dziś. Nie zamierzam jednak nigdzie się przenieść. Wolę być wiernym mojej maszynie.

Spoglądam na niepozorny, szary, jakby sfatygowany motocykl. Zapalamy jednocześnie. Gdy jednak zerwał się z miejsca jak wichler, pozostawiając mnie daleko za sobą, przekonałem się, ile groźnej mocy tkwi w jego maszynie. Wydaje mi się, że i w tym roku marzenie Fritha ziści się napewno.

W. H. Taylor.

Swinia zatrzymała pociąg

CZESTOCHOWA. Pod Częstochową waleśająca się po torze kolejowym świnią wpadła pod koła nocnego pociągu osobowego, zdążającego do Warszawy. Dziwnym trafem zerwane zostały gumowe sprężgi automatycznego hamulca.

Gdy pociąg stanął, służba kolejowa

znalazłszy na kołach i sprzęgach strzępy mięsa i ślady krwi, sądziła początkowo że to człowiek dostał się pod pociąg. Dopiero znaleziony łeb świński rozwiązał zagadkę. Po naprawieniu uszkodzonego hamulca pociąg ruszył w dalszą podróż.

==X==